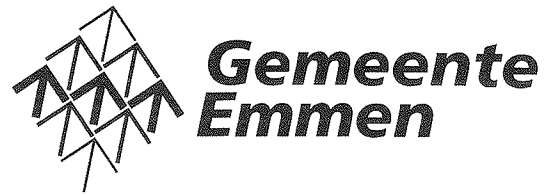

Raadhuisplein 1
7811 AP Emmen
t. 14 0591
f. 0591 685599

Postbus 30001
7800 RA Emmen
e. gemeente@emmen.nl
i. gemeente.emmen.nl

Aan de raad van de gemeente Emmen

team
Concern Strategie en Advies

ons kenmerk	uw kenmerk	bijlage	behandeld door	BSN
20.005459		4.	A.M. Bosma	
datum	telefoon	fax	e-mail	
21 oktober 2020	14 0591		gemeente@emmen.nl	

onderwerp
Uitkomsten septembercirculaire 2020 (gemeentefonds), aanpassingen budgetten BUIG/OAB, de herverdeling van het gemeentefonds 2022 en de overige onderdelen van de Miljoenennota 2021

Geachte leden van de raad,

1. Inleiding

1.1. Toelichting

Recent is de septembercirculaire 2020 van het gemeentefonds verschenen. Ook is met de Miljoenennota 2021 van het Rijk nadere informatie verstrekt over het BUIG-budget voor de bijstandsuitkeringen (BUIG = Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten). Ook zijn de beschikkingen voor 2020 en 2021 over het Onderwijsachterstandenbeleid ontvangen.

De uitkomsten hiervan worden door uw raad betrokken bij de behandeling van de begroting 2021 op 2 en 5 november aanstaande. Afgesproken met de raad en de provincie is om de septembercirculaire 2020 niet in de begroting 2021 te verwerken, maar de effecten daarvan te betrekken bij de Kadernota 2022. De indeling van deze brief is als volgt:

- Paragraaf 2: de septembercirculaire 2020 van het gemeentefonds
- Paragraaf 3: de aanpassingen budgetten BUIG/OAB
- Paragraaf 4: de herverdeling van het gemeentefonds 2022
- Paragraaf 5: de overige onderdelen uit de Miljoenennota 2021

In **bijlage 1 en 2** worden nadere details gegeven over de berekeningen van respectievelijk de septembercirculaire 2020 van het gemeentefonds en de budgetten BUIG.

In **bijlage 3** wordt nader ingegaan op de overige onderdelen uit de Miljoenennota 2021 en de effecten voor de gemeente Emmen. **Bijlage 4** is de VNG-ledenbrief over de Rijksbegroting 2021.

1.2. Totaaloverzicht financiële effecten 2020-2024

Het totaaloverzicht van de financiële effecten uit de hiernavolgende paragrafen is als volgt:

*Bedragen * € 1.000*

Effecten op het begrotingsresultaat 2020-2024	2020	2021	2022	2023	2024
2 Effect septembercirculaire 2020	1.152	814	-69	469	782
3.1. Budgetten BUIG	3.682	7.030	9.241	7.440	5.288
3.1. Af: storting in de reserve Corona	-3.682				
3.1. Af: doorvertaling naar de kosten		-7.030	-9.241	-7.440	-5.288
3.2. Budget OAB	111	71	PM	PM	PM
4 Herverdeling gemeentefonds	0	0	PM	PM	PM
Totaal effect op het begrotingsresultaat 2020-2024	1.263	885	-69	469	782

De verwerkingswijze van de financiële effecten is als volgt:

- Het financiële effect voor 2020 ad € 1.263.000 is verwerkt als voordeel in de Berap 2020-II
- Het financiële effect voor 2021 ad € 885.000 wordt verwerkt als voordeel in de Berap 2021-I
- Het financiële effect vanaf 2022 (ad -/- € 69.000 voor 2022, € 469.000 voor 2023 en € 782.000 voor 2024) wordt betrokken bij de Kadernota 2022.

Voor de begroting 2021-2024 geeft dit het volgende aangepaste actuele perspectief:

*Bedragen * € 1.000*

Actueel perspectief 2021-2024	2021	2022	2023	2024
Perspectief begroting 2021-2024	1.331	2.987	1.630	801
Bijstellingen sept.circ / BUIG / OAB / Herverdeling gem.fonds	885	-69	469	782
Actueel perspectief 2021-2024	2.216	2.918	2.099	1.583

Het financieel perspectief is als gevolg van de actuele ontwikkelingen iets verbeterd. Enkele bij de begroting 2021 geschetste risico's doen zich in werkelijkheid niet of in mindere mate voor. Daarbij denken wij vooral aan de actuele ontwikkeling van het gemeentefonds en de middelen BUIG/ons relatieve aandeel daarin.

Er zijn uiteraard nog steeds enkele grote onzekerheden aan de orde, waarbij we vooral denken aan

- het wellicht zelf moeten opvangen van de structurele effecten van Corona
- de herverdeling van het gemeentefonds
- de meerjarige ontwikkeling van de omvang van het gemeentefonds
- de meerjarige ontwikkeling van de uitgaven in het sociaal domein
- de omvang van de rijksmiddelen voor nieuwe taken (bv. uitvoeringskosten klimaatakkoord)
- de situatie rondom Wildlands.

De komende tijd is het belangrijk de ontwikkelingen te blijven volgen en ons financieel perspectief te blijven monitoren. Daarbij zijn een aantal belangrijke aandachtspunten al geschetst. Wij zitten wat dat betreft "voor op de golf" en zullen u bij actuele ontwikkelingen nader informeren.

2. Uitkomsten van de septembercirculaire 2020 (gemeentefonds)

2.1. Financiële uitkomsten 2020-2024

De uitkomsten van de september circulaire 2020 zijn als volgt:

	2020	2021	2022	2023	2024
Effect septembercirculaire 2020	1.152.000	814.000	-69.000	469.000	782.000

Er is een aantal verschillende oorzaken van het effect op het resultaat. Deze zijn als volgt te benoemen:

Oorzaken effect op het begrotingsresultaat:	2020	2021	2022	2023	2024
Uitkeringsfactor	83.000	-107.000	-119.000	-237.000	-119.000
Uitkeringsbasis	-394.000	-73.000	-26.000	899.000	1.133.000
Opschalingskorting incidenteel niet verhogen	463.000	1.055.000	0	0	0
Lagere extra middelen jeugdhulp agv afname jeugdigen			-255.000	-366.000	-466.000
Trekkingsrechten Jeugdhulp/WMO		-205.000			
Bijstelling ruimte onder het plafond BTW Compensatiefonds	-109.000				
Vrijval deel van volume Indexatie beschermd wonen		200.000	200.000	200.000	200.000
Aframen stelpost indexatie sociaal domein 2020		-200.000	-200.000	-200.000	-200.000
Middelen Vrouwenopvang tgv algemene middelen	1.108.000	144.000	330.000	191.000	253.000
Overige	1.000		1.000	-18.000	-19.000
Totaal	1.152.000	814.000	-69.000	469.000	782.000

De oorzaken van het effect op het begrotingsresultaat kunnen als volgt kort worden toegelicht:

Uitkeringsfactor

De uitkeringsfactor is in de circulaire voor het jaar 2020 licht opwaarts en voor de jaren daarna licht neerwaarts bijgesteld. De accessen (in het kader van 'trap-op/trap-af' zijn bevroren. Dit om gemeenten meer stabiliteit in het gemeentefonds te geven. Een nieuw kabinet gaat bepalen of het principe van 'trap-op/trap-af' gehandhaafd blijft.

Uitkeringsbasis

De bij de berekening van de opbrengst gemeentefonds gehanteerde basisgegevens zijn geactualiseerd op basis van definitieve aantallen 2020 en op basis van actuele verwachting. Daarbij is rekening gehouden met een forse groei van het aantal uitkeringen WWB. Daarmee hebben we het huidige BUIG-scenario losgelaten. In paragraaf 3.1. van deze brief is zichtbaar dat ook bij het macrobudget BUIG rekening wordt gehouden met een forse toename van het aantal uitkeringen.

Opschalingskorting incidenteel niet verhogen

Gezien de toegenomen financiële druk bij gemeenten door corona heeft het kabinet besloten de oploop in de opschalingskorting voor gemeenten in de jaren 2020 en 2021 incidenteel te schrappen.

Lagere extra middelen jeugdhulp als gevolg van afname jeugdigen

Voor de jaren tot en met 2021 hebben wij reeds extra middelen jeugdhulp in het gemeentefonds ontvangen. In onze begroting houden wij vanaf 2022 rekening met een stelpost van structureel € 2.566.000 per jaar aan rijksmiddelen (zie paragraaf 3.3. in de begroting 2021). Voor het jaar 2022 heeft het rijk in deze circulaire een toezegging gedaan van landelijk € 300 miljoen, hetgeen voor ons een bedrag is van € 2.311.000. Dit bedrag is -/- € 255.000 lager dan de begrote stelpost. Dit heeft als oorzaak de jarenlange daling van het aantal jeugdigen, waardoor ons relatief aandeel in de € 300 miljoen afneemt. Een verdere daling van het aantal jeugdigen wordt voorzien. Hierdoor passen wij de stelpost vanaf 2023 neerwaarts aan met -/- € 366.000 voor 2023 en -/- € 466.000 voor 2024 en verder. Hiermee kiezen we een behoedzame lijn.

Trekkingsrechten Jeugdhulp/Wmo

Voor de uitvoering van de PGB-regeling voor Jeugdhulp/Wmo in 2021 worden de kosten van de Sociale Verzekeringsbank ad -/- € 205.000 ten laste van het gemeentefonds gebracht.

Bijstelling ruimte onder het plafond BTW Compensatiefonds

De ruimte onder het plafond BTW Compensatiefonds is ten opzichte van de meicirculaire 2020 neerwaarts bijgesteld met -/- € 109.000.

Vrijval deel van volume-indexatie beschermd wonen /Aframen stelpost indexatie sociaal domein 2020
In deze circulaire krijgen we een bedrag voor volume-indexatie Beschermd Wonen. Van het ontvangen bedrag laten wij een bedrag van € 200.000 vrijvallen en deze vrijval wordt verrekend met een nog openstaande stelpost indexatie sociaal domein. Deze stelpost is hiermee geheel ingevuld.

Middelen Vrouwenopvang ten gunste van algemene middelen

In deze circulaire ontvangen wij extra middelen voor Vrouwenopvang. Deze extra middelen VO zijn € 1,1 miljoen structureel. Voor 2020 kunnen deze middelen niet meer besteed worden en brengen we deze extra middelen ad € 1,1 miljoen ten gunste van de algemene middelen. Voor de jaren vanaf 2021 verrekenen wij onze eigen middelen die wij in het beleidsveld MO/VO erbij leggen. Na deze verrekening zijn onze begrote uitgaven MO/VO in evenwicht met de rijksmiddelen MO/VO.

Zie de **bijlage 1** voor de nadere details van de berekening die is gemaakt.

3. De BUIG-budgetten en Onderwijsachterstandenbeleid

3.1. De BUIG-budgetten

De bijgestelde BUIG-budgetten zijn t.o.v. het voorjaar 2020 als volgt:

x € 1.000

Budgetten BUIG (najaar 2020)	2020	2021	2022	2023	2024
BUIG - Budget voorjaar 2020	48.505	49.428	50.509	51.744	53.272
BUIG - Budget najaar 2020	52.187	56.458	59.750	59.184	58.560
Verschil (meer rijksmiddelen)	3.682	7.030	9.241	7.440	5.288
Storting in de reserve Corona (Berap 2020-II)	-3.682	0	0	0	0
Doorvertaling naar meer uitkeringslasten (begr. 2021)		-7.030	-9.241	-7.440	-5.288

Hierbij zijn de volgende opmerkingen te maken:

- Het voordeel voor 2020 ad € 3.682.000 nemen we mee in de paragraaf Corona in Berap 2020-II; in hoeverre dit ook daadwerkelijk een voordeel is, hangt af van de extra uitkeringslasten die wij hebben als gevolg van Corona.
- Het rijksbudget voor 2020 is definitief; de budgetten vanaf 2021 zijn voorlopig.
- De voordelige verschillen voor de jaren vanaf 2021 vertalen we uit voorzichtigheid eerst één op één door naar de kostenkant (kostenneutraal); dit gezien de grote onzekerheid op de arbeidsmarkt en de mogelijk grote effecten daarvan op de aantallen bijstandsgerechtigden; het extra bedrag voor 2021 ad € 7 miljoen staat gelijk aan ongeveer 500 bijstandsuitkeringen (circa 15% van de huidige aantallen); de marges zijn dus niet heel ruim, bij echte tegenwind hebben we het extra bedrag ook nodig; er wordt richting de Kadernota 2022 een nieuw BUIG-scenario gemaakt op basis van de meest actuele situatie en een doorkijkje voor de jaren tot en met 2024.
- Het extra bedrag voor 2021 ad € 7.030.000 is bovendien inclusief een COVID-19 uitkering van € 2.704.000 die onzeker is qua omvang; het berekende bedrag is gebaseerd op ons relatief aandeel volgens de "normale" verdeling.
- Er is landelijk een trend dat gemeenten in Noord-Nederland en middelgrote gemeenten in de verdeling erop vooruitgaan; ons relatief aandeel in het macrobudget is heel licht gestegen ten opzichte van het voorjaar 2020 (+ 0,002%); vorig jaar hadden we te maken met een forse daling van ons relatief aandeel (-/- 0,046%).

Zie de **bijlage 2** voor de nadere details van de berekening die is gemaakt.

3.2. Onderwijsachterstandenbeleid 2020 en 2021

De definitieve beschikking 2020/voorlopige beschikking 2021 over de middelen Onderwijsachterstandenbeleid zijn ontvangen. Vorig jaar hadden we hier een fors nadeel te verwerken. De uitkomst nu is als volgt:

- Voor 2020 een bedrag van € 111.000 hoger dan begroot. Dit voordeel nemen we mee in de Berap 2020-II.
- Voor 2021 een bedrag van € 71.000 hoger dan begroot. Dit voordeel nemen we mee in de Berap 2021-I.

4. De herverdeling van het gemeentefonds 2022

Met betrekking tot de herziening gemeentefonds bestond tot kort geleden het beeld dat er door het ministerie van BZK wordt ingezet op invoering in 2022. De verdeelmodellen om tot een herverdeling te komen zijn klaar en kunnen ter consultatie worden aangeboden aan de VNG en de Raad voor Openbaar Bestuur. De voorlopige uitkomsten per gemeente zouden in oktober 2020 bekend worden. Er is echter achter de schermen sprake van de nodige (politieke) discussie en de voorlopige uitkomsten van de herverdeling zijn dus nu nog niet bekend.

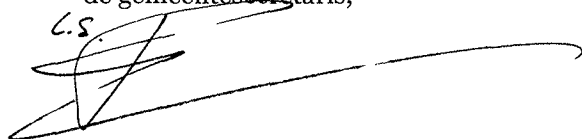
De (politieke) discussie heeft met het volgende te maken. Tijdens de recente VNG-ledenvergadering is er een aantal moties aangenomen (met een positief stemadvies van de VNG) dat de 'koek' eerst groter moet, voordat er sprake kan zijn van een herverdeling. Het Ministerie van BZK zou op dit moment geen extra geld willen toezeggen. Tevens is een onderdeel van het concept-verdeelmodel het afbouwen van de vaste bedragen van de G4. Dit ligt politiek ook erg gevoelig. Al met al is het de vraag of er wel op korte termijn een besluit tot herverdeling komt of dat dit dossier doorschuift naar een nieuw kabinet. Zodra er meer bekend is zullen wij u informeren.

5. De overige onderdelen uit de Miljoenennota 2021

De hoofdlijnen van de hiervoor nog niet genoemde onderdelen uit de Miljoenennota 2021 hebben we nader uitgewerkt per beleidsterrein met een doorkijkje van het effect op de gemeente Emmen. Dit is als **bijlage 3** bijgevoegd.

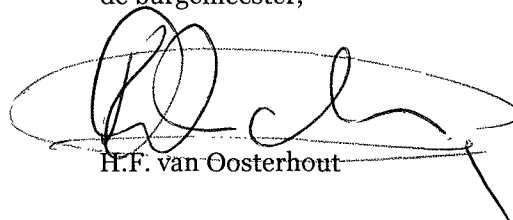
Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Emmen,
de gemeentesecretaris,

M. Plantinga-Leenders

L
de burgemeester,

H.F. van Oosterhout

Bijlage 1: Detailinformatie berekeningen septembercirculaire 2020

Bijlage 2: Detailinformatie berekeningen BUIG-budgetten

Bijlage 3: Overige onderdelen uit de Miljoenennota 2021 en de effecten voor de gemeente Emmen

Bijlage 4: VNG-ledenbrief over de Rijksbegroting 2021